

VMX ARCHITECTS | Neem de architect mee naar investeerders, is de boodschap die architect Don Murphy van VMX Architects – tevens supervisor architectuur en stedenbouw Schiphol Amsterdam en Amsterdam Sloterdijk – meegeeft aan instituten en ontwikkelaars.

Don Murphy
ARCHITECT

**‘PARTIJEN VERDIENEN MEER DOOR ARCHITECT
IN VROEG STADIUM IN TE SCHAKELLEN’**

‘Architecten hebben de kennis en kunnen heel goed probleemoplossend denken, in alle facetten van de ontwikkeling. Door architecten bij het begin van het project te betrekken, verdienen investeerders en ontwikkelaars uiteindelijk meer, en realiseer je betere gebouwen.’

Don Murphy, geboren in Ierland, studeerde architectuur in Londen. Begin jaren 90 behoorde hij tot de eerste lichte studenten van het Berlage Institute in het voormalige Burgerweeshuis, nu het Amsterdam Museum. Twee jaar studeren in Nederland werd ‘onbedoeld’ alweer 25 jaar verblijven op Hollandse bodem. Nederland had immers de nummer 1-positie als het op architectuur aankwam. Door de crisis is de hoge positie gekelderd, maar als het aan de eigenzinnige Murphy ligt, neemt ons land de komende jaren revanche. Murphy werkt de helft van zijn tijd op het architectenkantoor – compagnon Shaya Fallahi is eind 2016 ingestapt – en in de andere helft begeleidt hij de bouw op Schiphol en Amsterdam Sloterdijk en bewaakt de kwaliteit. Als architect viel hij op om zijn out of the box denken, dus vroegen ze hem als supervisor.

SIGNATUUR Een paar staaltjes van VMX opvallende signatuur. Het woonproject in IJburg waar de gevel – de serre – geheel naar boven open kan, en je letterlijk met je burens op straat zit. In een ander blok in IJburg zijn in Project 23, op het woonlevel parkeerplaatsen gerealiseerd, en rijd je zo met je auto de lift in. Iedere vloer heeft zijn eigen parkeergarage voor multifunctioneel gebruik. Een project dat voor het ontwerp en na de realisatie prijzen won. Of neem het seniorencomplex in Hoogvliet waar het privé balkon geïntegreerd is in de galerij. En je eenzaamheid onder ouderen tegengaat. Ook opvallend: in Almere staat een wooncomplex, Ithaka, bestemd voor iedere doelgroep, met 25 m2 tot 400 m2 aan woonruimte, om de wijk wat meer kleur te geven. Starters, senioren en gezinnen door elkaar heen, met in het midden een 50 meter lang zwembad voor gezamenlijk gebruik.

Uitgangspunten voor ieder ontwerp: het DNA van de omgeving, de toekomstige gebruikers en maatschappelijke doelstellingen. Zomaar ergens een mooi gebouw neerzetten, zul je bij VMX niet zien. ‘Wij produceren niet alleen maar gebouwen, maar doen ook onderzoek en kijken welke relatie de plek heeft met culturele, economische en maatschappelijke trends. Zie het als maatwerk, zoals een kleermaker een pak maakt.’

WONEN IN KATENDRECHT EN STRIJP-S Voor de nieuwe projecten Havenkwartier in Katendrecht Rotterdam en wooncomplex Haasje Over in Strijp-S in Eindhoven gaat VMX net zo te werk. ‘In Hotel New York, met uitzicht over het te ontwikkelen gebied, zocht ik naar aanwijzingen over het DNA. Een plek met silo’s, fabrieken, loodsen, de haven en bruggen. Fantastisch dat we een ontwerp mogen maken met diezelfde robuuste ruwe uitstraling.’

VMX maakt ook hier een multifunctioneel plan voor de toekomst. ‘Gezinnen moeten naar de stad, roept iedereen. Maar ze hebben wel ruimte nodig, met twee verdiepingen. Boven op de toren hebben we maisonnettes gerealiseerd, met een gemeenschappelijke tuin met trampoline, zitjes, zonneterras en een buitenkeuken. Eronder zijn weer galerijwoningen voor stellen en senioren, en luxere appartementen. Het project heeft ook loodswoningen met gevels die je kunt openen, zoals in IJburg, en herenhuisen met vier verdiepingen.’

In Strijp-S in Eindhoven wordt een fysieke verbinding tussen gebouw Anton en de skatehal gemaakt. Er komen 185 lofts en maisonnettes in een 70 meter hoge woontoren en de U-vormige lagere woonvorm. Opvallend in het ontwerp: de grote ramen in terracotta-gekleurd, geribbeld beton met een link naar de Philips-gebouwen van de jaren 70. ‘Ramen en lichtinval zijn belangrijk. Ook spectaculair: in de derde arm komt een verbinding op dertig meter hoogte tussen de woontoren en de daktuin op gebouw Anton, een ontmoetingsplek voor de nieuwe bewoners.’

SCHIPHOL EN AMSTERDAM SLOTERDIJK Als supervisor op Schiphol en in Amsterdam Sloterdijk doet Murphy niet anders: goed kijken naar de behoefte van het gebied. Sloterdijk, steeds meer een geliefde buurt voor start-ups, jongeren, horeca en hotels, was tien jaar geleden een desolate plek. Haalde geregeld negatief het nieuws. Toch zag Murphy in 2008 daar zijn uitdaging. ‘Niemand wilde er zitten. Nu krijgen we dagelijks een aanvraag binnen. Sloterdijk is getransformeerd van een monofunctioneel naar een multifunctioneel gebied. En dat is gelukt door flexibel met bestemmingsplannen om te gaan. Er is nu leven in de buurt; voetbalvelden en groen zijn aangelegd en er is horeca gekomen. Hotels zagen hier hun kansen, want de stad is vol. Mensen houden weer van Sloterdijk.’

Voor Schiphol werd Murphy vorig jaar gevraagd. Ze waren onder de indruk van het

ontwerp van de GA-terminal voor privéjets – het resultaat van meedenken – en Murphy’s eigenzinnige karakter. ‘Het oorspronkelijke ontwerp was te duur. Ik wilde per se de overkapping intact houden, zodat vips overdekt en beschermt tegen regen en wind kunnen uitstappen. Zo kunnen ze snel het gebouw in en langs de security. Ik kreeg twee weken en kwam uit op extra kantoorruimte voor de verhuur, dus inkomsten. Emaast loste ik het designprobleem op, zodat celebraties ongezien naar binnen kunnen en werknemers in de kantoren ze niet kunnen filmen of foto’s maken.’

UITDAGING Op Schiphol bewaakt Murphy de ruimtelijke kwaliteit en samenhang tussen de gebouwen. Hij begeleidt (landschaps) architecten bij het ontwerp van nieuwe gebouwen. ‘De transparantie, ervaring en gebruikersvriendelijkheid voor alle gebruikers op Schiphol moeten gewaarborgd blijven. Schiphol is een fantastische luchthaven met een mooie, horizontale architectuur, die goed in het landschap van weilanden en sloten past. Schiphol groeit snel. Dat vereist nog meer samenwerken met partijen. Hoe ga je om met de infrastructuur, de reizigersstroom, en de metrolijn die er gaat komen? Hoe maken we van Schiphol een nog betere verblijfs- en werkomgeving met een goed aanbod van horeca en winkels? Die balans en oplossingen vinden, is een enorme uitdaging!’

TOEKOMST HIER GELOOF IK IN:

- In een vroeg stadium samenwerken.
- Investeerders en ontwikkelaars zullen voorzichtig zijn, maar het tij gaat keren. Ik ben een optimist.
- Eisen duurzaamheid worden nog belangrijker.
- Verdere uitbreiding in het Midden-Oosten.
- De creativiteit van de architect gaat verder dan alleen het gebouw.